

Nässkatan

Riksintresse kulturmiljö, Kalix kommun

Länsstyrelsen
Norrbotten

Udden med fiskeläget och ön Skötgrynnan från sydväst.
Foto: Riksantikvarieämbetet.

Omslagsfoto: Den flacka, låga ön Skötgrynnan.

Nässkatan BD 29

Motivering

Fiskeläget Nässkatan med rötterna i 1700-talet är en av bottenvikskustens bäst bevarade, små fiskehamnar i kustbandet. Platsen som från början hade en bofast befolkning nyttjas fortfarande av yrkesfiskare. (Fiskeläge).

Historiskt sammanhang

Bottenvikens kustbondebygder har alltid haft fiske som en viktig del i försörjningen. Bara i Kalix kommun finns ett 50-tal hamnar och båtplatser med anknytning till yrkesfisket, och Nässkatan är en av dessa.

Efter andra världskriget kom fisket att industrialiseras och blev till huvudnäring för några familjer, medan andra har fisket som en biinkomst eller som fritidsintresse. De gamla hamnarna har därför påtagligt förändrats med stora bil- och båtuppställningsplatser framför småbåtsbryggor som skyddas av betongförstärkta pirar.

Påtaglig skada på riksintresset kan uppstå t.ex. genom

- nya anläggningar/bebyggelse i avvikande skala och karaktär
- tillbyggnader och andra förändringar av bebyggelsens karaktär och struktur
- privatisering av det gemensamma, öppna rummet mellan fiskelägets stugor
- nya anläggningar eller ny bebyggelse bland gästgårdar och båtlaningar
- brutna siktlinje över fjärdens öppna vatten.

Riksintressets uttryck

Den flacka, låga ön Skötgrynnan som förstärker bilden av landhöjningens effekt och minner om grundens betydelse för det viktiga strömmingsfisket.

Betongkajen från 1990-talet som uttryck för platsens långa kontinuitet och ett modernare fiske. Fiskelägets direkta strandkontakt i tre väderstreck; norr, öst och syd.

Båtlänningarna av 8–9 meter långa rader av stora stenar i den steniga sluttningen mot söder, ca 50 meter från dagens strandlinje, som visar landhöjningens påverkan.

Strukturen inom fiskeläget med ett tiotal, enkla rödmålade små fiskestugor och bodar i en sammanhållen grupp på en höjdnalle. Allmänningsskarakteren inom området utan privatiserande gränsmarkörer. Den stora gistgården (30 x 30 m) och eldplatserna för trankokning i den steniga sluttningen mot söder.

Kartan visar riksintressets avgränsning. Karta: Lantmäteriet.

Om riksintressen för kulturmiljövård

Bestämmelser om riksintressen för kulturmiljövård finns i Miljöbalken 3 kap 6 §. Det är Riksantikvarieämbetet som tar beslut om att ett område är riksintresse för kulturmiljö.

Områden av riksintresse prövas i ärenden som handlar om ny eller ändrad markanvändning, som bygglov och detaljplanläggning, vid väg och järnvägsbyggen, i ärenden som gäller vindkraft, gruvbrytning m.m.

En kulturmiljö av riksintresse är ett område som tydligare än andra speglar en epok eller betydelsefull historisk samhällsprocess.

Riksintresseområden kan tåla olika typer av förändringar. Gränsen för vad som tillåtet går vid "påtaglig skada".

Påtaglig skada uppstår när upplevelsen av det historiska sammanhang, eller den epok som miljön representerar, blir kraftigt störd eller försvinner. Påtaglig skada kan även uppstå till följd av åtgärder som sker utanför områdets gräns.

Foto: Länsstyrelsen i Norrbottens län om inte annat anges

